

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(březen 2023)

Návrh směrnice pro širší používání digitálních nástrojů a postupů v oblasti práva obchodních společností v EU

Evropská komise dne 29. března přijala návrh směrnice, jež má podnikům usnadnit širší používání digitálních nástrojů a postupů v oblasti práva obchodních společností v EU. Cílem návrhu je podpořit přeshraniční aktivity podniků a zvýšit transparentnost a důvěru při podnikání tím, že se na úrovni EU veřejně zpřístupní více informací o těchto společnostech. Návrh přispěje k další digitalizaci jednotného trhu a pomůže zejména malým a středním podnikům při podnikání v EU.

Navrhovaná pravidla zahrnují: uplatňování zásady „pouze jednou“, aby společnosti při zakládání pobočky nebo společnosti v jiném členském státě nemusely znovu předkládat informace. Příslušné informace lze vyměňovat prostřednictvím systému propojení obchodních rejstříků (BRIS) a prostřednictvím dalších systémů EU, které propojují vnitrostátní registry skutečných majitelů a insolvenční rejstříky; vydávání osvědčení společnosti EU, které bude obsahovat základní soubor informací o podnicích a bude zdarma k dispozici ve všech jazycích EU; vícejazyčný standardní vzor digitální plné moci EU, na jehož základě může určitá osoba získat oprávnění zastupovat danou společnost v jiném členském státě; odstranění formalit, jako je požadavek na apostilu nebo ověřené překlady dokumentů společností. Návrh aktualizuje stávající pravidla EU pro společnosti (směrnice (EU) 2017/1132) a více je přizpůsobuje digitálnímu vývoji a novým výzvám. Stimuluje také růst a konkurenceschopnost na jednotném trhu. Návrh bude nyní projednávat Evropský parlament a Rada. Po jeho přijetí budou mít členské státy dva roky na provedení směrnice ve svém vnitrostátním právu.

Návrh směrnice je k dispozici v angličtině zde:
https://commission.europa.eu/document/95b702df-2add-452f-922d-b61812c50dde_en

Postoj Evropského parlamentu k AML legislativnímu balíčku

Výbory ECON a LIBE Evropského parlamentu dne 28. března přijaly svůj postoj ke třem legislativním návrhům AML legislativního balíčku, konkrétně k:

- návrhu nařízení jednotného souboru pravidel EU s ustanoveními o provádění hloubkové kontroly klientů, transparentnosti skutečných majitelů a používání anonymních nástrojů, jako jsou kryptoaktiva, a nových subjektů, jako jsou platformy skupinového financování. Text byl přijat 99 hlasy pro, 8 hlasy a 6 členů se zdrželo hlasování.

- 6. směrnice o boji proti praní peněz obsahující vnitrostátní ustanovení o dohledu a finančních zpravodajských jednotkách, jakož i o přístupu příslušných orgánů k nezbytným a spolehlivým informacím, např. rejstříkům skutečných majitelů a aktivům uloženým ve svobodných pásmech. Text byl přijat 107 hlasy pro, 5 hlasy a 0 členů se zdrželo hlasování.

- návrhu nařízení, kterým se zřizuje Evropský úřad pro boj proti praní peněz (AMLA) s dohledovými a vyšetřovacími pravomocemi k zajištění souladu s požadavky v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu. Text byl přijat 102 hlasy pro, 11 a 2 členové se zdrželi hlasování.

Po schválení pozic výborů k jednotlivým návrhům v rámci Plenárního zasedání Evropského parlamentu budou zahájena jednání triologu s Radou EU a Komisí.

Všechny uvedené pozice EP jsou k dispozici v angličtině zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78511/new-eu-measures-against-money-laundering-and-terrorist-financing>

Rada schválila společný postoj k Aktu o datech

Rada dne 24. března schválila postoj k vyjednávání s Evropským parlamentem ohledně návrhu nařízení Aktu o datech. Nařízení navrhuje nová pravidla určující, kdo může mít přístup k datům vytvářeným ve všech hospodářských odvětvích v EU a tato data používat. Jeho cílem je zajistit v digitálním prostředí spravedlnost, stimulovat konkurenceschopný trh s daty, vytvářet příležitosti k inovacím založeným na datech a zajistit větší přístupnost dat pro všechny. Cílem návrhu je rovněž usnadnit změnu poskytovatele služeb zpracování dat, zavést ochranná opatření proti nezákonnému předávání dat ze strany poskytovatelů cloudových služeb a vypracovat normy interoperability pro data, která mají být opakovaně používána mezi odvětvími.

Ve společném postoji Rady jsou zachovány prvky obecného obsahu návrhu Komise, zejména pokud jde o: opatření, jež uživatelům připojených zařízení – od inteligentních domácích spotřebičů po inteligentní průmyslová zařízení – umožní získat přístup k datům, jež vytvářejí, přičemž tato data jsou často shromažďována výhradně výrobcí; opatření bránící zneužívání smluvní nerovnováhy v souvislosti se smlouvami o sdílení dat, k němuž dochází v důsledku nepřiměřených smluvních podmínek uložených stranou ve výrazně silnější vyjednávací pozici; prostředky umožňující subjektům

veřejného sektoru získat přístup k datům v držení soukromých subjektů a tato data využívat, což může být nezbytné v mimořádných situacích, například v případě krizových situací, jako jsou povodně a lesní požáry, či pro provedení právního mandátu, jestliže daná data nejsou dostupná jinými prostředky; nová pravidla umožňující zákazníkům účinně měnit poskytovatele cloudových služeb a poskytovatele služeb zpracování dat a zavedení ochranných opatření proti nezákonnému předávání dat.

Rada prostřednictvím svého znění některé části návrhu Komise pozměnila, mimo jiné pokud jde: přesnější vymezení oblasti působnosti nařízení, zejména pokud jde o data internetu věcí: důraz byl přesunut na funkce dat shromažďovaných připojenými výrobky namísto původního důrazu na funkce samotných výrobků; několik upřesnění týkajících se vazeb mezi aktem o datech a stávajícími horizontálními a odvětvovými právními předpisy, jako jsou akt o správě dat a obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR); ochrana obchodního tajemství a práv duševního vlastnictví doplněná odpovídajícími ochrannými opatřeními proti zneužívání; další usměrnění, pokud jde o přiměřenou odměnu za zpřístupnění dat a mechanismy pro řešení sporů; zpřesnění formulací týkajících se žádostí o sdílení dat ze strany subjektů veřejného sektoru na základě výjimečné potřeby; jasnější a širěji uplatnitelná ustanovení týkající se účinné změny služeb zpracování dat.

Postoj Rady pro zahájení dialogu je k dispozici v angličtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7413-2023-INIT/en/pdf>

Příručka FRA ohledně implementace Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením

Agentura EU pro základní práva (FRA) zveřejnila dne 20. března příručku ohledně implementace Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Cílem dokumentu je pomoci nezávislým vnitrostátním monitorovacím rámcům plnit jejich odpovědnost za monitorování stanovenou v článku 33 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Zaměřuje se na použití ukazatelů, nezabývá se aspekty, jako je dodržování Pařížských zásad nebo účinnost mechanismů pro podávání stížností. Jejím cílem je podporovat vnitrostátní monitorovací rámce při navrhování nebo zlepšování ukazatelů pro posuzování pokroku při provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením na vnitrostátní úrovni.

Příručka je k dispozici v angličtině zde: <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/implementing-un-convention-rights-persons-disabilities-human-rights-indicators>

Komise připravuje pokyny ohledně zneužívání dominantního postavení chováním vylučujícím konkurenci a upravuje pokyny k prioritám v oblasti prosazování antimonopolního práva

Evropská komise dne 27. března zveřejnila výzvu k předložení faktických podkladů, kterou chce získat zpětnou vazbu k zahájení procesu přijímání pokynů ohledně zneužívání dominantního postavení chováním vylučujícím konkurenci. Cílem iniciativy je zamyslet se nad judikaturou soudů EU i nad rozsáhlými zkušenostmi, které Komise získala při prosazování článku 102 SFEU. Pokyny se zaměří na zvýšení právní jistoty ku prospěchu spotřebitelů, podniků, vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a soudů. Všechny zúčastněné třetí strany mají nyní čtyři týdny na to, aby se k výzvě k předložení faktických podkladů vyjádřily. Komise počítá, že návrh pokynů pro účel veřejné konzultace zveřejní do poloviny roku 2024 a pokyny pak přijme v roce 2025. Po jejich přijetí Komise zruší pokyny z roku 2008 k prioritám v oblasti prosazování antimonopolního práva ve znění dnešního sdělení.

Současně s výzvou zveřejnila Komise sdělení, kterým se mění pokyny z roku 2008 k prioritám Komise v oblasti prosazování antimonopolního práva, pokud jde o zneužívání dominantního postavení chováním vylučujícím ostatní soutěžitele. Dnešní balíček je první významnou politickou iniciativou v oblasti pravidel týkajících se zneužívání dominantního postavení (článek 102 Smlouvy o fungování Evropské unie, SFEU) od roku 2008. Jeho cílem je zajistit, aby pravidla týkající se zneužívání dominantního postavení byla jasná, účinná a aby byla důsledně uplatňována ve prospěch evropských spotřebitelů a celého hospodářství.

Veřejná konzultace je dostupná v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13796-Guidelines-on-exclusionary-abuses-of-dominance_cs

Sdělení Komise je k dispozici v češtině zde: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C\(2023\)1923](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)1923)

Komise zveřejnila index regionální konkurenceschopnosti

Komise dne 27. března zveřejnila index regionální konkurenceschopnosti. Jde o plně zrevidovanou edici již dlouho používaného nástroje, který měří různé aspekty konkurenceschopnosti ve všech regionech EU. Index je zveřejňován každé tři roky od roku 2010 a umožňuje regionům EU monitorovat a hodnotit svůj rozvoj v průběhu času a ve srovnání s jinými regiony. Tento nástroj, hodnotí konkurenceschopnost regionů z evropské perspektivy na základě 68 ukazatelů. Skládá se ze tří dílčích indexů: „základního“, „efektivity“, „inovací“ a z 11 pilířů, které popisují různé aspekty konkurenceschopnosti jako jsou instituce, makroekonomická stabilita, infrastruktura, zdravotnictví, základní vzdělávání, vysokoškolské vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení, efektivita trhu práce, velikost trhu, technologická připravenost, sofistikovanost podnikání a inovace.

Index regionální konkurenceschopnosti 2.0 ukazuje, že mezi regiony EU stále existují velké rozdíly, ale také, že se zlepšuje konkurenceschopnost méně rozvinutých regionů. Nejkonkurenceschopnějšími regiony v Evropské unii jsou podle indexu Utrecht, Jižní Holandsko a francouzský region hlavního města Île-de-France. Nejnižší hodnoty se nicméně stále soustřeďují v regionech východních členských států EU. Mezi edicí 2016 a edicí 2019 zlepšily svou výkonnost všechny regiony ve východních

členských státech EU. Výkonnost v jižních regionech EU, které také vykazují relativně nízkou míru konkurenceschopnosti, byla různá. Mezi edicí 2019 a edicí 2022 většina východních regionů EU nadále doháněla zpoždění, a to i v pobaltských státech, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku a Slovinsku. Části Česka, Rumunska, Slovenska a Bulharska se však průměru EU ještě více vzdálily. V jižní části EU se zlepšily výsledky regionů v Portugalsku, Španělsku a většině Řecka (v této zemi však z velmi nízké úrovně), ale oproti průměru EU si ještě pohoršila většina regionů v Itálii a na Kypru. Regiony hlavních měst jsou nejkoneceneschopnější ve všech členských státech kromě Německa, Itálie a Nizozemska. Rozdíl oproti ostatním regionům může být značný a je obzvláště vysoký ve Francii, Rumunsku a na Slovensku.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/maps/regional-competitiveness_en

Závěry Evropské rady o Ukrajině

Evropská rada dne 23. března zveřejnila své závěry, v nichž opakovaně odsuzuje válečnou agresi Ruska vůči Ukrajině, jež představuje zjevné porušení Charty OSN, a připomíná, že Evropská unie neochvějně podporuje nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic i její přirozené právo na sebeobranu proti ruské agresi. Evropská rada vítá rezoluci Valného shromáždění OSN o „zásadách Charty Organizace spojených národů, jež jsou základem komplexního, spravedlivého a trvalého míru na Ukrajině“. Rusko musí svou agresi ukončit a okamžitě, zcela a bezpodmínečně stáhnout veškeré své vojenské síly i zástupné síly z celého území Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic. Musí být dodržováno mezinárodní humanitární právo, včetně práva týkajícího se zacházení s válečnými zajatci. Evropská rada co nejdůrazněji odsuzuje sexuální a genderově podmíněné násilí. Rusko musí okamžitě zajistit bezpečný návrat Ukrajinců, kteří byli násilně přesunuti nebo deportováni do Ruska, zejména dětí. V této souvislosti bere Evropská rada na vědomí zatýkácké rozkazy, které Mezinárodní trestní soud nedávno vydal na prezidenta Ruska a jeho komisařku pro práva dětí za válečný zločin nezákonné deportace a přesunu ukrajinských dětí z okupovaných oblastí Ukrajiny do Ruska. Rusko musí okamžitě ukončit činnosti ohrožující bezpečnost a zabezpečení civilních jaderných zařízení na Ukrajině. Evropská rada vítá dohodu o zřízení nového mezinárodního střediska pro stíhání zločinu agrese vůči Ukrajině (ICPA) v Haagu, které bude napojeno na stávající společný vyšetřovací tým podporovaný agenturou Eurojust. Znovu zdůrazňuje, že podporuje vyšetřování vedené žalobcem Mezinárodního trestního soudu. Evropská unie je i nadále odhodlána udržovat a zvyšovat kolektivní tlak na Rusko, a to i prostřednictvím případných dalších omezujících opatření, a společně s partnery pokračovat v práci na cenovém stropu pro ropu. Evropská rada zdůrazňuje význam a naléhavost zintenzivnění úsilí o zajištění účinného provádění sankcí na evropské i vnitrostátní úrovni. Evropská rada vyzývá Radu a Komisi, aby posílily veškeré nezbytné donucovací nástroje a společně s členskými státy za tímto účelem vypracovaly plně koordinovaný přístup. Evropská unie zintenzivní svou spolupráci s partnery v boji proti nepravdivým ruským narativům a dezinformacím o válce. EU bude nadále Ukrajině a jejímu lidu i nadále poskytovat významnou politickou, hospodářskou, vojenskou, finanční a humanitární podporu, a

to tak dlouho, jak bude třeba. Evropská unie a členské státy zintenzivňují své úsilí, aby pomohly pokrýt naléhavé vojenské a obranné potřeby Ukrajiny. Evropská unie je i nadále odhodlána podporovat obnovu, oživení a rekonstrukci Ukrajiny v koordinaci s mezinárodními partnery. V této souvislosti Evropská rada opětovně zdůrazňuje, že EU zcela podporuje ustavení mezinárodního mechanismu pro evidenci škod, které Rusko způsobilo. Evropská unie spolu s partnery bude nadále zvyšovat úsilí směřující k tomu, aby byl zmrazený a imobilizovaný ruský majetek využíván na obnovu Ukrajiny a pro účely reparací, a to v souladu s právem EU a mezinárodním právem. Evropská rada vítá odhodlání Ukrajiny a její úsilí v oblasti reform a zdůrazňuje význam procesu přistoupení Ukrajiny k EU. Evropská unie bude i nadále poskytovat veškerou relevantní podporu Moldavské republice.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/03/23/european-council-conclusions-on-ukraine/>

Komise zavádí nová práva na snadnou a atraktivní opravu pro spotřebitele

Evropská komise dne 22. března přijala nový návrh společných pravidel na podporu oprav výrobků, který by měl přinést úspory spotřebitelům a podpořit cíle Zelené dohody pro Evropu mimo jiné snížením objemu odpadu. V posledních desetiletích byla výměna často upřednostňována před opravou, kdykoli se výrobky staly vadnými, a spotřebitelé nebyli po uplynutí zákonné záruční doby dostatečně motivováni k tomu, aby si své výrobky nechali opravit. Návrh zjednodušuje a z hlediska nákladů spotřebitelům usnadňuje opravu namísto výměny zboží. Zvýšení poptávky navíc přinese oživení v opravářském odvětví a současně bude výrobce a prodejce motivovat k nalezení udržitelnějších obchodních modelů. Návrh si klade za cíl zajistit, aby bylo v rámci zákonné záruční doby opravováno více výrobků a aby spotřebitelé měli snazší a levnější možnosti pro opravu svých výrobků, které jsou technicky opravitelné (např. vysavače nebo již brzy, tablety či chytré telefony), pokud vypršela platnost zákonné záruční doby nebo pokud zboží již není funkční v důsledku opotřebení.

Návrh konkrétně zavádí pro spotřebitele nové „právo na opravu“, a to jak v rámci zákonné záruční doby, tak i po této době. V rámci zákonné záruční doby budou prodejci povinni nabídnout opravu s výjimkou případů, kdy je oprava dražší než výměna. Prodejci budou mít povinnost informovat spotřebitele o výrobcích, u nichž mají povinnost opravovat je sami. Bude zřízena online platforma pro navazování kontaktů s opraváři s cílem propojit spotřebitele se servisními pracovníky a prodejci renovovaného zboží v jejich oblastech. Spotřebitelé si dále budou moci vyžádat od všech servisních pracovníků evropský informační formulář opravy, což zpřehlední podmínky a ceny oprav a usnadní spotřebitelům srovnávat nabídky oprav. Návrh Komise nyní musí přijmout Evropský parlament a Rada.

Návrh směrnice je k dispozici v angličtině zde: https://commission.europa.eu/document/afb20917-5a6c-4d87-9d89-666b2b775aa1_en

Ochrana spotřebitele: Usnadnění výběru udržitelných výrobků a ukončení „lakování nazeleno“

Komise dne 22. března zveřejnila návrh směrnice která zavádí společná kritéria proti lakování nazeleno a zavádějícím environmentálním tvrzením. Studie Komise z roku 2020 zdůraznila, že 53,3 % prověřovaných environmentálních tvrzení v EU bylo shledáno neurčitými, zavádějícími nebo neopodstatněnými a 40 % bylo nepodložených. Neexistence společných pravidel pro společnosti uplatňující dobrovolná environmentální tvrzení vede k „lakování nazeleno“ a vytváří nerovné podmínky na trhu EU v neprospěch skutečně udržitelných společností. Podle návrhu budou muset společnosti, které se rozhodnou uvádět „environmentální tvrzení“ o svých výrobcích nebo službách, dodržovat minimální normy týkající se způsobu, jakým tato tvrzení zdůvodňují a jak o nich informují. Návrh se zaměřuje na výslovná tvrzení, například: „tričko vyrobené z recyklovaných plastových lahví“, „dodávka s kompenzací CO₂“, „obal vyrobený z 30 % z recyklovaných plastů“ nebo „opalovací krém šetrný k oceánům“. Zaměřuje se také na řešení problému narůstajícího počtu značek, jakož i nových veřejných a soukromých značek environmentální kvality. Zahrnuje všechna dobrovolná tvrzení o dopadech na životní prostředí, aspektech nebo výkonnosti výrobku či služby nebo obchodníka jako takového. Vylučuje však tvrzení, na něž se vztahují stávající pravidla EU, jako je ekoznačka EU nebo logo ekologických potravin, protože stávající právní předpisy již zajišťují spolehlivost těchto regulovaných tvrzení. Tvrzení, na něž se budou vztahovat připravovaná regulační pravidla EU, budou ze stejného důvodu vyloučena. Návrh nyní bude projednán v EP a Radě.

Návrh směrnice je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-directive-green-claims_en

Sdělení Komise k 30. výročí Jednotného trhu

Komise dne 16. března zveřejnila dvě sdělení při příležitosti 30. výročí Jednotného trhu EU. Dle Komise je zásadní další snižování překážek a posílení integrace, zejména v oblasti služeb, aby tento trh mohl zůstat klíčovým faktorem konkurenceschopnosti EU. Konkrétně se chce zaměřit na prosazování stávajících pravidel jednotného trhu na základě referenčních hodnot pro řešení nedostatků souvisejících s prováděním a uplatňováním pravidel EU; a odstranění překážek na úrovni členských států, zejména překážek bránících přeshraničnímu poskytování služeb, a v průmyslových ekosystémech s největším potenciálem hospodářské integrace (maloobchod, stavebnictví, cestovní ruch, podnikatelské služby a obnovitelné zdroje energie). Na podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti chce pracovat na 9 provázaných faktorech: fungujícím jednotném trhu; přístupu k soukromému kapitálu a investicím prohloubením unie kapitálových trhů a dokončením bankovní unie, ale i rozvojem regulačních rámců EU pro daňové a finanční služby

podporujících podniky; veřejných investicích a infrastruktuře reformou evropského rámce pro správu ekonomických záležitostí; výzkumu a inovacích prostřednictvím daňových pobídek, partnerství veřejného a soukromého sektoru a rozsáhlých projektů zaměřených na zmírnění rizik při investování do inovací, a to zejména v klíčových oblastech čistých technologií, digitálních technologií a biotechnologií; energiích - rychlého zavádění obnovitelných zdrojů energie, digitalizace energetických systémů a zařízení pro skladování energie; přechodu na oběhové hospodářství EU; digitalizací prostřednictvím širokého zavádění digitálních nástrojů v celé ekonomice a větší podpory vedoucího postavení na poli klíčových digitálních technologií, jako je umělá inteligence, kvantová výpočetní technika, mikroelektronika, web 4.0, virtuální realita a digitální dvojčata a kybernetická bezpečnost; vzdělávání a rozvoji dovedností a odborné přípravy; obchodu a prohlubování vztahů se spojenci a obchodními partnery. Komise bude pokrok dosažený v rámci jednotného trhu i nadále monitorovat pomocí nástrojů, jako je srovnávací přehled výsledků v oblasti jednotného trhu a konkurenceschopnosti a výroční zpráva o jednotném trhu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/single-market-30_en

EU a Thajsko obnovují obchodní jednání

EU a Thajsko dne 15. března oznámily, že obnovují jednání o dohodě o volném obchodu, jejímž jádrem je udržitelnost. Toto oznámení potvrzuje klíčový význam indicko-tichomořského regionu pro obchodní agendu EU, připravuje půdu pro hlubší obchodní vazby s druhou největší ekonomikou v jihovýchodní Asii a dále posiluje strategickou angažovanost EU v tomto rozvíjejícím se regionu. Cílem dohody o volném obchodu bude podpořit obchod a investice v oblastech: přístupu zboží, služeb, investic a veřejných zakázek na trh; rychlých a účinných sanitární a fytosanitární postupy; ochrany práv duševního vlastnictví, včetně zeměpisných označení, a odstranění překážek bránících digitálnímu obchodu a obchodu s energií a surovinami. Ústředním bodem této dohody bude rovněž udržitelnost s vymahatelnými pravidly v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje. Ty budou v souladu se sdělením Komise o přezkumu obchodu a udržitelného rozvoje z června 2022 a podpoří vysokou úroveň ochrany práv pracovníků a životního prostředí a dosažení ambiciózních cílů v oblasti klimatu.

Více informací je v češtině k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_1628

Sdělení Komise k posílení evropské integrované správy hranic a urychlení navracení osob

Evropská komise Komise dne 14. března přijala sdělení, které představuje strategický rámec pro evropskou integrovanou správu hranic na dobu pěti let, a doporučení členským státům ke vzájemnému uznávání rozhodnutí o navracení a k urychlení navracení. Evropská rada na svém mimořádném zasedání dne 9. února 2023 znovu zdůraznila, že v rámci komplexního přístupu k migraci je důležité zajistit účinnou ochranu vnějších pozemních i námořních hranic EU. Strategický rámec pro evropskou integrovanou správu hranic si klade za cíl podpořit spolupráci v oblasti informačních

technologii a mezi agenturami s cílem posílit řízení migrace a připravenost na krizi, a to konkrétně využíváním kamer a dronů, soudržnými a komplexními přehledy o situaci v jednotlivých státech, účinným prováděním Evropského systému ostrahy hranic (EUROSUR) a řádnou analýzou rizik. Pokud jde o návratový systém měla by být zintenzivněna spolupráce mezi vnitrostátními a unijními orgány, a také se třetími zeměmi s cílem přispět k budování jejich operačních kapacit v oblasti ochrany hranic, analýzy rizik, navrácení a zpětného přebírání osob a boje proti převaděčství. Doporučení k vzájemnému uznávání navrácení a k urychlení navrácení vyzývá k užívání Schengenského informačního systému modernizovaného dne 7. března, díky němuž mohou nyní mít členské státy okamžitě k dispozici záznamy o rozhodnutí o navrácení státního příslušníka třetí země, jež bylo vydáno jiným členským státem. Agentura Frontex bude připravena podporovat členské státy při provádění navrácení. Součástí doporučení jsou i pokyny k předcházení nebezpečí skrývání se a k alternativám zajištění, které musí zůstat krajním opatřením. Dle doporučení je třeba informace ohledně navrácení je třeba poskytovat v rané fázi procesu, a to i během azylového řízení. Členské státy by měly zavést poradenské programy pro otázky navrácení a opětovného začlenění. U státních příslušníků třetích zemí zapsaných do těchto programů lze dobrovolné návraty podpořit tím, že se v jejich případě upustí od vydání zákazu vstupu.

Unijní a vnitrostátní aktéři by svá opatření měli provádět v naprostém souladu s právem EU, včetně Listiny základních práv EU, a s mezinárodním právem, a to i prostřednictvím účinných monitorovacích mechanismů.

Oba dokumenty jsou k dispozici v angličtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_1629

Základní práva: Rada schválila závěry o úloze občanského prostoru

Rada dne 10. března schválila závěry o úloze občanského prostoru při ochraně a prosazování základních práv v EU. Závěry byly vypracovány s ohledem na výroční zprávu Komise za rok 2022 o uplatňování Listiny základních práv EU, která se zaměřuje na posílení postavení organizací občanské společnosti, obránců lidských práv a odborníků z praxe v oblasti justice jakožto klíčových aktérů v každé demokracii. V závěrech je zdůrazněna zásadní úloha, kterou plní svoboda sdružování při zajišťování demokratické a pluralitní společnosti a řádného fungování veřejného života. Neodůvodněná omezení operačního prostoru organizací občanské společnosti a obránců lidských práv mohou představovat hrozbu pro právní stát. Rada vyzvala členské státy, aby chránily a prosazovaly příznivé prostředí pro organizace občanské společnosti a obránce lidských práv. Dále je vyzvala, aby chránily občanský prostor tím, že zajistí, aby nebyla přijímána žádná zbytečná nebo svévolná omezení, a aby aktivně chránily organizace občanské společnosti a obránce lidských práv před hrozbami, útoky, pronásledováním a očerňujícími kampaněmi. Organizace občanské společnosti a obránci lidských práv musí být schopni pracovat v bezpečí a nezávisle působit i v digitálním prostoru. Členské státy se v závěrech vyzývají, aby řešily výzvy související s financováním tím, že zajistí spravedlivé rozdělování prostřednictvím transparentních a nediskriminačních kritérií. Dále se vyzývají, aby posílily postavení

organizací občanské společnosti zajištěním jejich smysluplné účasti při navrhování a provádění právních předpisů a politických opatření. Rada rovněž vyzvala Komisi, aby nadále poskytovala odpovídající a dostupné financování, zjednodušila otevřené výzvy a pokračovala ve využívání inovativních přístupů. Komise se dále žádá, aby organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv umožnila přispívat k příslušným fázím rozhodovacích procesů a smysluplně se zapojit do všech politických a legislativních oblastí, a vyzývá se, aby navázala na své závazky uvedené ve zprávě o Listině za rok 2022 a zahájila dialog se zúčastněnými stranami o tom, jak může EU dále chránit, podporovat a posilovat postavení organizací občanské společnosti a obránců lidských práv.

Úplné znění závěrů je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7388-2023-INIT/cs/pdf>

Kosovo: Rada schválila bezvízový styk

Rada dne 9. března přijala postoj v prvním čtení o bezvízovém styku pro držitele cestovních pasů vydaných Kosovem. Nová pravidla držitelům kosovských cestovních pasů umožní cestovat do EU bez víza, bude-li se jednat o pobyt v délce 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů. Toto osvobození od vízové povinnosti se použije ode dne, kdy začne fungovat Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) nebo ode dne 1. ledna 2024, podle toho, co nastane dříve. Tato nová pravidla musí nyní přijmout Evropský parlament a až poté mohou být podepsána a vyhlášena v Úředním věstníku EU.

Schválený postoj Rady je k dispozici zde:
https://www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications/public-register/public-register-search/results/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=+5103%2F23+&InterinstitutionalFiles=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&DocumentLanguage=EN&OrderBy=DOCUMENT_DATE+DESC&ctl00%24ctl00%24cpMain%24cpMain%24btnSubmit=

Global Gateway: Výzva k podávání přihlášek do poradní skupiny pro podnikání

Evropská komise dne 8. března zveřejnila výzvu k podávání přihlášek do poradní skupiny pro podnikání pro Global Gateway, jejímž cílem je získat k členství až 60 členů. Cílem skupiny je propojit výkonné ředitele nebo vyšší vedoucí pracovníky evropských společností a podnikatelských sdružení a zapojit je do výměny názorů s předsedkyní Komise a příslušnými členy sboru komisařů o zavádění strategie Global Gateway. Skupina podpoří Evropskou komisi při posilování strukturované spolupráce s evropským soukromým sektorem v rámci strategie Global Gateway a jejího provádění. Výzva k podávání přihlášek je otevřena do 20. dubna 2023. Skupinu budou tvořit organizace soukromého sektoru EU, které mají relevantní zkušenosti v

odvětvích, na něž se vztahuje strategie Global Gateway, a mají zájem zapojit se do projektů Global Gateway. Členy skupiny budou malé i velké společnosti z EU, obchodní a podnikatelská sdružení a zavedené obchodní sítě. Členové budou jmenováni na tři roky a musí mít ústředí v Evropské unii. První pravidelné zasedání poradní skupiny pro podnikání na vysoké úrovni se bude konat ve druhé polovině roku 2023.

Výzva a podmínky účasti jsou k dispozici v angličtině zde: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/governance/call-applications-global-gateway-business-advisory-group_en

Solidarita EU s Ukrajinou: jeden rok dočasné ochrany osob prchajících před ruskou agresí vůči Ukrajině

Evropská komise dne 8. března přijala sdělení o směrnici o dočasné ochraně. Směrnice byla poprvé uplatněna dne 4. března 2022 v reakci na ruskou agresí vůči Ukrajině. Sdělení hodnotí provádění směrnice za uplynulý rok, shrnuje získané poznatky a identifikuje prioritní oblasti, na nichž je třeba dále pracovat. Směrnice poskytla okamžitou ochranu a zároveň omezila formality na minimum. Doplnila tuto ochranu o komplexní a harmonizovaný soubor práv, na jehož základě členské státy urychleně zavedly postupy pro registraci a vydávání nezbytné dokumentace. EU je v současnosti útočištěm téměř pětiny ukrajinských dětí, půl milionu z nich je zařazeno do vzdělávacích systémů v EU. EU dále zavedla společný plán boje proti obchodování s lidmi s cílem zvýšit informovanost vysídlených osob a předcházet obchodování s lidmi. Zhruba 2 000 ukrajinských pacientů bylo úspěšně evakuováno do 20 zemí EU a EHP, ve většině členských států byla válečným uprchlíkům nabídnuta podpora v oblasti duševního zdraví a psychosociální podpora. V Evropě pracuje přibližně jeden milion vysídlených osob a na podporu integrace na trhu práce EU zřídila rezervoár talentů EU. Iniciativa „Safe Homes“ pomáhá členským státům, regionálním a místním orgánům a občanské společnosti při organizaci iniciativ v oblasti soukromého bydlení. Komise přidělila 5,5 milionu eur na projekt Mezinárodní federace Červeného kříže, který podporuje provádění uvedené iniciativy, a zveřejnila výzvu k předkládání návrhů na financování projektů, aby ještě více podpořila patronátní programy komunit. Klíčovou úlohu při zajišťování koordinované reakce sehrála platforma Solidarita EU s Ukrajinou, kterou Komise zřídila bezprostředně po aktivaci směrnice. Agentura EU pro otázky azylu podporuje potřeby 13 členských států v oblasti azylu, přijímání a dočasné ochrany. Do členských států v přední linii a do Moldavska bylo na podporu správy hranic vysláno přibližně 200 pracovníků agentury Frontex. Také Europol poskytl své zaměstnance a vyslané příslušníky k provádění sekundárních bezpečnostních kontrol v pěti členských státech a v Moldavsku. V členských státech byla zřízena tři střediska mechanismu civilní ochrany Unie, která na Ukrajinu nasměrovala více než 80 000 tun věcné pomoci. EU rovněž poskytla finanční podporu na řešení potřeb vysídlených osob. Prostřednictvím svých balíčků CARE a FAST-CARE poskytla dodatečné finanční prostředky v celkové výši 13,6 miliardy eur. Jedna miliarda eur byla přeprogramována v rámci fondů soudržnosti a 400 milionů eur bylo uvolněno v rámci fondů v oblasti vnitřních věcí. Sdělení uvádí, že Evropská unie je připravena Ukrajinu podporovat tak dlouho, jak to bude třeba. Ochrana již byla prodloužena do března 2024 a může být dále prodloužena do roku 2025. Zároveň bude prosazovat rázný

koordinovaný přístup EU s cílem zajistit bezproblémový přechod k alternativním právním statusům, které by umožnily přístup k právům i po uplynutí maximální doby trvání dočasné ochrany, a zajistit cílenou podporu osobám, které se budou chtít vrátit na Ukrajinu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/one-year-ukrainian-resistance_cs

Pokyny Komise k fiskální politice na rok 2024

Komise dne 8. března vydala pokyny členským státům k provádění a koordinaci fiskální politiky na příští rok. Mezitím pokračují jednání o příštím rámci pro správu ekonomických záležitostí. Obecně by se měly fiskální politiky v roce 2024 zaměřit na zajištění střednědobé udržitelnosti dluhu a na podporu udržitelného a inkluzivního růstu ve všech členských státech. Obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu, která stanoví dočasnou odchylku od rozpočtových požadavků obvykle uplatňovaných v případě prudkého hospodářského propadu, bude na konci roku 2023 deaktivována. S koncem období, během něhož obecná úniková doložka platila, dojde k obnovení kvantifikovaných a adresných doporučení jednotlivým zemím v oblasti fiskální politiky. Jednání o revidovaném rámci pro správu ekonomických záležitostí podle tzv. směrů, které Komise předložila v listopadu 2022, nicméně stále probíhají. Nový rámec pro správu ekonomických záležitostí tedy zatím není k dispozici, a navíc se situace po pandemii změnila, a proto není vhodné vracet se k uplatňování pravidel Paktu o stabilitě a růstu tak, jak platila před aktivací obecné únikové doložky v roce 2020.

Členské státy se vyzývají, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech stanovily fiskální cíle, které budou splňovat kritéria fiskální korekce, jež definovala Komise ve svých směrech pro reformu. Rovněž se vyzývají, aby projednaly, jak by jejich reformní a investiční plány měly přispět k fiskální udržitelnosti a udržitelnému a inkluzivnímu růstu, včetně ekologické a digitální transformace a cílů týkajících se odolnosti, a to opět v souladu s danými kritérii. Kromě toho bude Komise ve svých doporučeních o fiskální politice pro jednotlivé země dále klást důraz na veřejné investice. Vzhledem ke stále značně nejistému makroekonomickému a rozpočtovému výhledu se Komise domnívá, že rozhodnutí o tom, zda by se na členské státy měl uplatnit postup při nadměrném schodku, by nemělo být přijato letos na jaře. Komise v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/fiscal-policy-guidance_en

Ochrana spotřebitele: Společnost WhatsApp souhlasí s tím, že bude plně dodržovat předpisy EU, lépe informovat své uživatele a respektovat jejich volbu ohledně aktualizací smluv

V návaznosti na dialog s orgány EU pro ochranu spotřebitele a Evropskou komisí (síť pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele) se společnost WhatsApp dne 6. března zavázala k větší transparentnosti, pokud jde o změny podmínek poskytování služeb. Kromě toho společnost usnadní uživatelům odmítání aktualizací, se kterými nebudou souhlasit, a jasně vysvětlí, kdy takové odmítnutí povede k tomu, že uživatelé nebudou moci nadále využívat služby WhatsApp. Společnost WhatsApp rovněž potvrdila, že osobní údaje uživatelů nejsou sdíleny se třetími stranami nebo jinými společnostmi v rámci skupiny Meta (včetně Facebooku) pro reklamní účely.

Více informací je k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_1302

Rada se dohodla na vyjednávacím postoji ke smlouvám o finančních službách uzavřeným na dálku

Rada EU se dne 2. března dohodla na obecném přístupu o směrnici o smlouvách o finančních službách uzavřených na dálku. Návrh směrnice aktualizuje směrnici z roku 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku, s cílem nastolit rovné podmínky na vnitřním trhu pro finanční služby nabízené na dálku a zároveň zvýšit úroveň ochrany spotřebitele. Kromě toho se na finanční služby prodávané na dálku budou vztahovat některé články směrnice o právech spotřebitelů (např. pokud se týká telefonické komunikace, dodatečných plateb, vymáhání a sankcí).

Obecný přístup Rady zachovává cíle návrhu Komise, upravuje je však do souladu se stávajícími odvětvovými právními předpisy a vyjasňuje některé důležité body směrnice. Rada navrhuje minimální harmonizaci, pokud jde o předsmlavní závazky, která členským státům umožní mít zavedena přísnější vnitrostátní pravidla, než jsou pravidla stanovená směrnicí. Mandát Rady vyjasňuje oblast působnosti směrnice a její „záchrannou síť“, která má fungovat zejména v případě finančních služeb, jež jsou z jiných odvětvových právních předpisů vyloučeny nebo na něž se tato směrnice vztahuje pouze částečně. Postoj Rady rovněž do směrnice o právech spotřebitelů doplňuje další ustanovení, která se vztahují na smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku (telefonní smlouvy, setrvačný prodej) nebo o možnosti členských států zavést do vnitrostátních právních předpisů jazykové požadavky týkající se předsmlavních informací. Rada rovněž navrhuje rozšířit platnost daných ustanovení na obecnou kapitolu směrnice o právech spotřebitelů tak, aby „tlačítko pro odstoupení od smlouvy“ bylo k dispozici pro všechny smlouvy uzavřené na dálku.

Obecný přístup Rady je k dispozici v češtině zde: https://www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications/public-register/public-register-search/results/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=6363%2F23&InstitutionalFiles=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&DocumentLanguage=CS&OrderBy=DOCUMENT_DATE+DESC&ctl00%24ctl00%24cpMain%24cpMain%24btnSubmit=

Rada se dohodla na postoji ke shromažďování a sdílení údajů týkajících se krátkodobých pronájmů ubytování

Rada EU se dne 2. března dohodla na obecném přístupu o nařízení o shromažďování a sdílení údajů týkajících se služeb v oblasti krátkodobých pronájmů ubytování, který je součástí pokračujícího úsilí o podporu vyváženého ekosystému cestovního ruchu v EU. Údaje od online platform, které působí na trhu s krátkodobými pronájmů, nejsou v současné době standardizovány z důvodu rozmanitosti pravidel a různých metod stanovených členskými státy. Rada podporuje vytvoření rámce pro shromažďování a sdílení údajů na úrovni EU, který bude zahrnovat i ustanovení, jež lépe zohlední registrační systémy, které již v členských státech existují. Členské státy budou muset poskytovat nezbytné informace, aby umožnily orgánům veřejné moci, online platformám, hostitelům a občanům porozumět právním předpisům a požadavkům týkajícím se poskytování služeb v oblasti krátkodobých pronájmů ubytování na svém území. Mezi ně patří postupy registrace a požadavky týkající se přístupu k těmto službám a jejich poskytování. Dnes dohodnutý obecný přístup poskytuje předsednictví Rady mandát k zahájení jednání s Evropským parlamentem, jakmile Evropský parlament stanoví svůj postoj.

Obecný přístup Rady k návrhu nařízení je k dispozici v českém jazyce zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6522-2023-INIT/cs/pdf>

Komise navrhuje aktualizovat požadavky na řidičské průkazy a lepší přeshraniční prosazování pravidel silničního provozu

Komise dne 1. března předložila návrhy na modernizaci pravidel pro řidičské průkazy, včetně zavedení digitálního řidičského průkazu platného v celé EU, a nové předpisy usnadňující přeshraniční prosazování pravidel silničního provozu. Hlavním cílem nových pravidel bude zlepšení bezpečnosti silničního provozu. Návrh směrnice na modernizaci pravidel pro řidičské průkazy obsahuje zavedení zkušební doby v délce nejméně dvou let po složení zkoušky pro začínající řidiče a pravidlo nulové tolerance pro řízení pod vlivem alkoholu. Dle návrhu také mladí lidé mohou složit zkoušku a začít řídit vozidlo a nákladní automobil s doprovodem v 17 letech a získat řidičské zkušenosti. Řidiči budou rovněž vybízeni k tomu, aby své řidičské schopnosti a znalosti aktualizovali a drželi krok s technologickým vývojem. Ve snaze zjednodušit uznávání řidičských průkazů mezi členskými státy navrhuje Komise zavést digitální řidičský průkaz, první svého druhu na světě. Náhrada, obnova nebo výměna řidičského průkazu bude mnohem jednodušší, neboť všechny postupy budou probíhat online. Ve stejném duchu bude usnadněna výměna řidičského průkazu pro občany ze zemí mimo EU, které mají srovnatelné normy bezpečnosti silničního provozu, za řidičský průkaz EU.

Předložený návrh směrnice pro přeshraniční prosazování pravidel silničního provozu umožní donucovacím orgánům přístup do vnitrostátních rejstříků řidičských průkazů. Komise rovněž navrhuje posílit úlohu zavedených národních kontaktních míst, aby mohla lépe spolupracovat s donucovacími orgány zapojenými do vyšetřování deliktů. Komise rovněž navrhuje rozšířit oblast působnosti dopravních deliktů tak, aby zahrnovala: nedodržení dostatečné vzdálenosti mezi vozidly, nebezpečné předjíždění, nebezpečné parkování, přejetí jedné nebo více souvislých bílých čar,

jízdu v protisměru, nedodržování pravidel pro využívání nouzových koridorů, přetížení vozidla.

Návrhy obou směrnic jsou k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_1145

Manuál FRA pro opatrovníky zastupující zájmy dětí bez doprovodu

Agentura EU pro základní práva (FRA) zveřejnila dne 2. března vzdělávací manuál a zpřístupnila online vzdělávací platformu pro školitele a opatrovníky zastupující zájmy dětí bez doprovodu. Všechny děti bez doprovodu mají podle práva EU nárok na opatrovníka. Opatrovníci potřebují specifické znalosti a dovednosti, aby mohli prosazovat práva a nejlepší zájmy dětí bez doprovodu, za něž jsou odpovědní. Vzdělávací materiály na platformě vychází z mezinárodních standardů a norem EU, zejména z Úmluvy OSN o právech dítěte, norem Rady Evropy a práva EU. Zahrnují rozmanitost opatrovnických služeb a kontextů odborné přípravy pro děti bez doprovodu, které se nacházejí v celé EU, a nabízí standardizovanou vzdělávací zkušenost. Může být také přizpůsoben různým kontextům, jako je odborná, akademická a dobrovolnická odborná příprava a národní nebo místní potřeby. Obsahují praktická cvičení, případové studie a kvízy pro posouzení znalostí účastníků a další zdroje, které účastníkům umožní dále rozvíjet své dovednosti.

Vzdělávací manuál a přístup na platformu je k dispozici zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2023/training-guardians-unaccompanied-children-out-now>

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-78/21 AS „PrivatBank“, A, B, Unimain Holdings LTD proti Finanšu un kapitāla tirgus komisija, ze dne 2. března 2023

PrivatBank je úvěrová instituce se sídlem v Lotyšsku, jejímiž akcionáři jsou kyperští státní příslušníci A a B, jakož i společnost Unimain Holdings se sídlem na Kypru. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že tito akcionáři jsou rovněž klienti PrivatBank. Lotyšská Komise pro finanční a kapitálové trhy provedla kontrolu činnosti PrivatBank, aby ověřila, zda tato úvěrová instituce splňuje požadavky stanovené právními předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, a zejména zda vykonává svou povinnost provádět hloubkové kontroly svých klientů, kteří mají vazby s jejími akcionáři, a dohlížet na jejich transakce. Při této kontrole FKTK zjistila, že PrivatBank porušuje určité požadavky v oblasti předcházení praní peněz a financování terorismu, které jsou stanoveny zejména zákonem o předcházení. Podle FKTK totiž vnitřní kontrolní systém PrivatBank pro hloubkové kontroly klientů a dohled nad transakcemi neumožňuje zajistit, aby tato úvěrová instituce účinně řídila rizika v této oblasti. PrivatBank mimo jiné vytvořila příznivější podmínky pro část klientů, jejichž

skutečnými vlastníky jsou její akcionáři, pokud jde o dohled nad transakcemi stávajících klientů, jakož i registraci nových klientů.

Rozhodnutím ze dne 13. září 2019 FKTK uložila PrivatBank pokutu a kromě toho zejména správní opatření spočívající v tom, že až do provedení určitých opatření stanovených v tomto rozhodnutí a schválení FKTK v tomto ohledu jí od přijetí uvedeného rozhodnutí zakázala navazovat obchodní vztahy, a nařídila jí okamžitě ukončit obchodní vztahy navázané po přijetí uvedeného rozhodnutí s fyzickými osobami, které nemají žádnou vazbu na Lotyšskou republiku a jejichž měsíční kreditní pohyby přesahují částku 15 000 eur; právníckými osobami, jejichž hospodářská činnost není spojena s Lotyšskou republikou a jejichž měsíční kreditní pohyby přesahují částku 50 000 eur; právníckými osobami, jejichž skutečnými vlastníky jsou akcionáři PrivatBank a osoby, které jsou s nimi spojeny.

PrivatBank podala k lotyšskému krajskému správnímu soudu, jenž je předkládajícím soudem, žalobu na neplatnost rozhodnutí ze dne 13. září 2019 v rozsahu, v němž se toto rozhodnutí týká konstatování protiprávního jednání a uložení pokuty. A, B a Unimain Holdings podali k tomuto soudu žalobu na neplatnost správního opatření stanoveného uvedeným rozhodnutím. Ve své žalobě A, B a Unimain Holdings tvrdí, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení je v rozporu s články 18 a 63 SFEU.

Předkládací soud se Soudního dvora tázal na výklad čl. 63 odst. 1 a čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, přílohy I směrnice Rady 88/361/EHS ze dne 24. června 1988, kterou se provádí článek 67 Smlouvy [o ES] [(článek zrušený Amsterodamskou smlouvou)] (Úř. věst. 1988, L 178, s. 5; Zvl. vyd.10/01, s. 10), jakož i článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

SDEU rozhodl, že Finanční půjčky a úvěry, jakož i operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí, zejména úvěrových institucí, představují pohyb kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU. Článek 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že správní opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou nebo právníckou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují určitou částku, a jednak takové instituci ukládá povinnost ukončit takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, představuje omezení volného pohybu služeb ve smyslu prvního z těchto ustanovení, jakož i omezení pohybu kapitálu ve smyslu druhého z těchto ustanovení. Článek 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání správnímu opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 15 000 eur, nebo s jakoukoli právníckou osobou, jejíž hospodářská činnost není spojena s tímto členským státem a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 50 000 eur, a jednak ukládá takové instituci, aby ukončila takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, je-li toto správní opatření zaprvé odůvodněno

cílem předcházet praní peněz a financování terorismu nebo jakožto nezbytné opatření k zabránění porušování vnitrostátních právních předpisů v oblasti dohledu nad finančními institucemi anebo jakožto opatření odůvodněné veřejným pořádkem, jak je uvedeno v čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, zadruhé je vhodné k zajištění dosažení těchto cílů, zatřetí nepřekračuje meze toho, co je k jejich dosažení nezbytné, a začtvrté nadměrně nenarušuje práva a zájmy chráněné v souladu s články 56 a 63 SFEU, jichž požívá dotyčná úvěrová instituce a její klienti.

Celé znění rozsudku je k dispozici v češtině zde: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-78/21&language=CS>

ESLP:Rozsudek ve věci Rogalski proti Polsku (stížnost č. 5420/16), ze dne 23. března 2023

Evropský soud pro lidská práva rozhodl ve věci Rogalski proti Polsku pěti hlasy proti dvěma, že došlo k porušení článku 10 (svoboda projevu) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Věc se týkala kárného řízení proti stěžovateli, advokátovi, který byl shledán vinným kárným soudem Varšavské advokátní komory, v rámci výkonu své advokátní praxe, a kterému byla uložena pokuta za neetické jednání spočívající v podání trestního oznámení na státního zástupce bez náležitého skutkového základu, moderace, přiměřenosti a opatrnosti. Stěžovatel, advokát, podal jménem svého klienta formální oznámení o spáchání trestného činu, které obsahovalo následující prohlášení: „M. P. (celé jméno státního zástupce a jeho služební zařazení), spáchal trestný čin přijetí úplatku tím, že přijal úplatek od neznámých osob, které byly pravděpodobně zaměstnanci (jmenovitě uvedené společnosti), tj., trestný čin podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku“. Stěžovatel uvedl, že dotyčný trestný čin byl spáchán v souvislosti s vyšetřováním obvinění z padělání smluv v neprospěch jeho klienta, které v té době probíhalo. S odvoláním na článek 10 a článek 6 Úmluvy podal pan Rogalski stížnost k ESLP, jelikož národní soudy shledaly jeho pochybení v tom, že podal trestní oznámení, které bylo dle jejich posouzení nepodložené a neodůvodněné.

V projednávaném případě měly kárné orgány za to, že stěžovatel neuvedl žádné okolnosti, které by odůvodňovaly jím podané trestní oznámení. Podle názoru ESLP však trestný čin, který stěžovatel jménem svého klienta označil v trestním oznámení, nebyl zcela bez jakýchkoli argumentů podporujících jeho verzi událostí. ESLP akceptoval argumentaci stěžovatele ohledně pasivní povahy tvrzení o přijímání úplatků, že osoby oznamující takové jednání nemají přístup k důkazům o trestném činu, pokud se nepokusily úplatek nabídnout nebo nebyly svědky takové události. Zatímco informace o schůzkách s CAB (polský centrální antikorupční úřad) byly nepřesné a ukázaly se jako nepotvrzené, stěžovatel rovněž identifikoval zaměstnance jisté společnosti, které označil za pravděpodobné osoby, které úplatek nabídly. Pokud jde o původní trestní vyšetřování týkající se stěžovatelova klienta související s obviněním z padělání smluv, ESLP konstatoval, že skutečně existovaly prima facie pochybnosti o tom, proč bylo toto vyšetřování ukončeno z důvodu nepředložení dostatečných důkazů odůvodňujících podezření ze spáchání trestného činu (tj. že by pokračující vyšetřování nakonec odhalilo přijetí úplatku státním zástupcem). Nakonec

oznámení stěžovatele o korupci polské orgány posuzovaly pouze osm dní, než rozhodly, že věc odloží. Vyvstaly tedy pochybnosti o tom, zda orgány důkladně prověřily nepřímé důkazy poskytnuté stěžovatelem. Vzhledem k výše uvedenému nelze říci, že by stěžovatel nedoložil, že informace, které sdělil, nebyly přesné a spolehlivé. V daném případě tak dle rozhodnutí ESLP představovalo kárné rozhodnutí, které shledalo pochybení stěžovatele a uložilo mu pokutu za neetické jednání, konkrétně za podání trestního oznámení na spáchání trestného činu státním zástupcem bez náležitého skutkového základu, moderace, přiměřenosti nebo opatrnosti, zásah do jeho práv zaručených článkem 10 Úmluvy.

Celé znění rozsudku je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223656>

Stálá zástupkyně ČAK v Bruselu